

Uz sākumlapu>Jūsu tiesības>Atbildētāji (kriminālprocesā)

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesen tika atjaunināta oriģinālvalodas **CS** versija. Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlējies.

Čehu

Swipe to change

Atbildētāji (kriminālprocesā)

Čehija

Atbilstīgi Čehijas Konstitūcijai sodu drīkst piemērot tikai tad, ja tas ir saskaņā ar tiesību aktiem, un tādā veidā, kā noteikts attiecīgajos tiesību aktos. Minētajos tiesību aktos ietilpst Kriminālkodekss, Likums par nepilngadīgo tiesībām un Kriminālprocesa kodekss, ar kuriem tiek izveidoti kriminālprocesa noteikumi, ietverot arī īpašos nosacījumus par tiesību izmantošanu un piemērošanu. Šajās faktu lapās sniegts skaidrojums situācijai, kad personu apsūdz vai tur aizdomās par noziedzīgu nodarījumu. Informāciju par mazāk smagiem nodarījumiem, piemēram, ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumiem, par kuriem parasti piespriež naudas soda noteiktā apmērā, meklējiet 5. faktu lapā. Ja esat noziedzīgā nodarījumā cietušais, šeit atradīsiet visu vajadzīgo informāciju par savām tiesībām.

Kriminālprocesa īss apraksts**Turpmāk ir sniegts kopsavilkums par kriminālprocesā parasti sastopamajiem posmiem.****1. Sagatavošanās process**

Sagatavošanās process ir kriminālprocesa pirmais posms. Tas ir iedalīts divās daļās:

izpētes stadija, kurā iestādes, kas atbildīgas par kriminālprocesu, veic procedūras, pēc kurām sāk kriminālvajāšanu;

izmeklēšanas stadija, kas ilgst no kriminālvajāšanas sākuma līdz apsūdzības uzrādīšanai vai, tieši otrādi, tās atcelšanai (sk. 2. faktu lapu)#Podstránka_2.

2. Iepriekšējās apspriedes par apsūdzību

Iepriekšējās apspriedes tiesa izvērtē, vai sagatavošanās procesā ir pareizi noskaidroti visi lietas aspekti un vai apsūdzībai ir pietiekams pamats, lai turpinātu procesu. Tāpat tā lemj par attiecīgās tiesas jurisdikciju izskatīt šo lietu.

3. Tiesas process

Šī ir kriminālprocesa vissvarīgākā daļa, kurā pārbauda pierādījumus un pieņem spriedumu lietā. Šajā kriminālprocesa posmā notiek apsūdzētā(-o), liecinieku un cietušās(-u) personas(-u) uzklauššana tiesā. Tiesas process ir atklāts un notiek mutiski čehu valodā. Ja neprotat čehu valodu, jums ir tiesības uz tulku.

4. Pārsūdzības process

Apsūdzētajam, viņa ģimenei, advokātam, prokuroram vai cietušajai personai ir tiesības pārsūdzēt spriedumu 8 dienu laikā. Pārsūdzības gadījumā tiesa pārskata pirmās instances tiesas spriedumu.

Eiropas Komisijas loma

Lūdzu, ņemiet vērā, ka Eiropas Komisijai nav nekādas saistības ar dalībvalstu kriminālprocesi, tāpēc ja jums ir kāda sūdzība, tā nevar sniegt jums palīdzību. Informāciju par to, kā un kam iesniegt sūdzību, ir sniegta šajās faktu lapās.

Sīkāku informāciju skatiet šeit norādītajās saitēs**1. Juridiskās konsultācijas****2. Manas tiesības noziedzīga nodarījuma izmeklēšanas gaitā un pirms lietas nodošanas tiesai**

Izpēte

Izmeklēšana

Apcietinājums

Sagatavošanās procesa lēmums, apsūdzība

Saīsināts sagatavošanās process

3. Manas tiesības tiesas procesā

Tiesas process

Sodi; cietušā tiesības

4. Manas tiesības pēc tiesas sprieduma pieņemšanas**5. Ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumi un citi mazāk smagi nodarījumi****Saites**

Čehijas Tieslietu ministrija

Čehijas Iekšlietu ministrija

Čehijas Advokātu kolēģija

Informācija par cilvēktiesībām

Juridiskā informācija visiem

Lapa atjaunināta: 16/09/2020

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešus kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

1. Juridiskās konsultācijas

Šajā faktu lapā varat noskaidrot, kādos gadījumos jums ir tiesības uz advokāta pārstāvību, kur meklēt advokātu un kādas iespējas ir segt izdevumus par advokāta pakalpojumiem, ja nevarat tos atļauties. Tāpat šeit uzzināsiet, kādu palīdzību jums sniegs advokāts.

Kur meklēt advokātu?Aizstāvību krimināllietās drīkst nodrošināt tikai tie advokāti, kas iekļauti advokātu reģistrā, kuru pārvalda [Čehijas Advokātu kolēģija \(ČAK\)](#).Ja jums ir vajadzīgs aizstāvības advokāts, sazinieties ar [Čehijas Advokātu kolēģiju](#) (<http://www.cak.cz>) vai arī nepastarpināti sazinieties ar kādu no reģistrā iekļautajiem advokātiem).

Kas notiek, ja es neizraugos sev advokātu?

Ja jūs neizraugāties sev advokātu, jums sevi jāaizstāv pašam.

Dažos gadījumos jums ir obligāti jābūt aizstāvības advokātam, un, ja noteiktā laikā neizraudzīsieties sev aizstāvības advokātu, to iecels tiesa. Aizstāvības advokātam ir jābūt šādos gadījumos:

- ja atrodaties pirmstiesas apcietinājumā vai ārstniecības iestādē, kas veic medicīnisko novērošanu;
- ja jums ir ierobežotas spējas veikt tiesisku darbību;
- ja esat bēglis;
- ja jums vēl nav 18 gadu;
- ja jums ir fiziskās vai garīgās veselības traucējumi un tiek apšaubītas jūsu spējas sevi pienācīgi aizstāvēt;
- ja jums var piespriest vairāk nekā 5 gadu ilgu brīvības atņemšanu;
- ja esat aizturēts un pret jums tiek ierosināts vienkāršots process;
- ja saskaņā ar procesu jūs varat tikt pakļauts profilaktiskas ārstēšanas kursam (neskaitot alkoholisma ārstēšanu);
- ja noteiktā procesā ir kāds ārvalstu elements.

Kurš apmaksā advokāta pakalpojumus?

Par advokāta pakalpojumiem maksā apsūdzētais. Ja tiesa iecel jums advokātu, aizstāvības izmaksas sedz valsts. Tāpat valsts maksā par šiem pakalpojumiem, ja jums ir tiesības uz bezmaksas aizstāvību.

Kāds ir advokāta honorāra apmērs?

Maksa par aizstāvības advokāta pakalpojumiem ir noteikta līgumā, kas noslēgts starp jums un aizstāvības advokātu, vai arī [Likumā par advokātu honorāriem](#) (ja līgums nav noslēgts).

Kādā gadījumā man ir tiesības uz bezmaksas aizstāvību?

Ja jums nav pietiekami daudz līdzekļu, lai apmaksātu aizstāvības pakalpojumus, jums ir tiesības uz samazinātu honorāru vai bezmaksas aizstāvību (abi tiek dēvēti par „bezmaksas aizstāvību”). Jūsu pieteikumu izskatīs vai nu tiesnesis, vai tiesas priekšsēdētājs, pamatojot lēmumu ar informāciju par jūsu finansiālo situāciju. Šis pieteikums ir jāiesniedz [sagatavošanās](#) procesa laikā ar prokurora starpniecību vai arī tiesvedības laikā.

Bezmaksas aizstāvību jums var arī piešķirt, neiesniedzot minēto pieteikumu, ja fakti liecina, ka jums tāda pienākas.

Saites

[Likums par advokātu honorāriem](#)

Lapa atjaunināta: 16/09/2020

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

2. Manas tiesības noziedzīga nodarījuma izmeklēšanas gaitā un pirms lietas nodošanas tiesai

Kādas ir kriminālizmeklēšanas stadijas?

Sagatavošanās procesa nolūks ir pārbaudīt, vai ir veikts noziedzīgs nodarījums, un noskaidrot iespējamo vainīgo (izpētes stadija), pēc tam iegūt pierādījumus un sagatavot lietu izskatīšanai tiesā (izmeklēšanas stadija).

Sagatavošanās procesu veic policija, un tās darbu uzrauga prokurors, kas pieņem lēmumu par to, vai process ir veikts pareizi.

Dažus pasākumus var veikt tikai prokurors vai vienīgi saskaņā ar viņa lēmumu (piemēram, izbeigt sagatavošanās procesu), savukārt tiesnesis ir pilnvarots lemt par dažiem citiem pasākumiem (piemēram, par aizdomās turētā paturēšanu apcietinājumā, aizturēšanu, dzīvesvietas pārmeklēšanu un tālruņa sarunu noklausīšanos).

Noklikšķiniet uz kādu no šīm saitēm, lai uzzinātu sīkāku informāciju par pirmstiesas izmeklēšanas stadijām.

[Izpēte \(1\)](#)

[Izmeklēšana \(2\)](#)

[Apcietinājums \(3\)](#)

[Lēmums sagatavošanās procesā, apsūdzība \(4\)](#)

[Saīsināts sagatavošanās process \(5\)](#)

[Process pirms kriminālvajāšanas sākšanas — izpēte \(1\)](#)

Kāds ir izpētes mērķis?

Lai noteiktu noziedzīga nodarījuma sastāvu un noskaidrotu vainīgo, policija drīkst:

- uzklaust liecības;
- gūt ekspertu viedokļus;
- izpētīt dokumentus;
- meklēt lietiskos pierādījumus un pārmeklēt nozieguma vietu;
- sastādīt policijas protokolus, noņemt pirkstu nospiedumus un ķermeņa mērus, pārmeklēt aizdomās turētos;
- veikt steidzamas operācijas;
- aizturēt aizdomās turētos;
- pēc vajadzības veikt citas izmeklēšanas darbības.

Izpētes beigās pieņem lēmumu sākt attiecīgās personas kriminālvajāšanu vai arī veikt kādu citu darbību (atlikt lietu, pārcelt lietu uz vēlāku laiku, nodot lietu izbeigšanai ar nekrimināla rakstura sankcijām).

Kādus termiņus piemēro šai stadijai?

Atkarībā no lietas smaguma pakāpes tiek noteikts divu, trīs vai sešu mēnešu termiņš. Ja nav iespējams laikā pabeigt izpēti, prokurors drīkst mainīt vai pagarināt termiņu, ņemot vērā rakstisku pamatojumu.

Kādu informāciju man sniedz par darba gaitu?

Šajā stadijā jūs nesaņemat informāciju par darba gaitu, izņemot gadījumu, ja ir vajadzīga jūsu tieša iesaistīšana procesā.

Vai man tiek nodrošināti tulka pakalpojumi, ja neprotu valodu?

Gadījumā, ja jums ir jāsniedz skaidrojums par konkrētiem notikumiem, policija nodrošina tulku, kurš mutiski pārtulko gan jautājumus, gan jūsu sniegtās atbildes, kā arī rakstisko protokolu pirms jūs to parakstāt.

Kad es drīkstu konsultēties ar advokātu?

Jūs drīkstat sniegt skaidrojumu sava advokāta klātbūtnē. Šajā stadijā jums nav obligāti vajadzīga advokāta aizstāvība, un, ja brīvprātīgi neizraugāties sev advokātu, jums tas netiek nodrošināts. Jūs drīkstat konsultēties ar advokātu par visu, izņemot to, kādu atbildi sniegt uz jau uzdotu jautājumu. Šajā stadijā jums personīgi jānodrošina tulks sev un savam advokātam.

Vai man pieprasīs sniegt informāciju un vai man tā ir jāsniedz?

Policija drīkst no jums pieprasīt paskaidrojumu par faktiem, kas iekļauti izmeklēšanā. Jūsu pienākums ir sniegt patiesus paskaidrojumus. Jūs drīkstat atteikties sniegt paskaidrojumu, ja tā rezultātā jūs (vai jums tuvu personu) var apsūdzēt noziedzīga nodarījuma izdarīšanā. Tāpat atteikumu drīkstat pamatot ar to, ka jūs saista pienākums saglabāt konfidencialitāti.

Kas notiek, ja mani izteikumi var kaitēt manai lietai?

Jūsu liecību izmanto tikai tam, lai varētu pamatot lēmumu par kriminālvajāšanas uzsākšanu pret noteiktu personu, kura izdarījusi konkrēto noziedzīgo nodarījumu. Ja ir uzsākts kriminālprocess, šo jūsu agrāk sniegto liecību var izmantot tiesā kā pierādījumu tikai tādā gadījumā, ja to vēlāk nav iespējams sniegt no jauna. Turklāt liecība ir jāsniedz tiesneša klātbūtnē. Citādi tā vēlāk jāsniedz no jauna (tiesā) turpmākā kriminālprocesa stadijā.

Vai drīkstu sazināties ar ģimenes locekli vai draugu?

Pēc jūsu pieprasījuma policija informē jūsu tuviniekus vai draugu par jūsu aizturēšanu ar nosacījumu, ka tas netraucē policijas izmeklēšanai un nesagādā pārmērīgas grūtības.

Vai drīkstu konsultēties ar ārstu, ja vajadzīgs?

Ja par jums uzsāka izpēti vai esat aizturēts, policija nodrošina iespēju veikt medicīniskās pārbaudes un saņemt ārsta slēdzienu par jūsu veselības stāvokli. Ārsta slēdzienā var būt noteikts, ka policijai ir nekavējoties jūs jāatbrīvo, un šajā gadījumā tai pēc vajadzības jūs jānogādā ārstniecības iestādē.

Vai drīkstu sazināties ar vēstniecību, ja esmu citas valsts pilsonis?

Jums ir tiesības jebkurā kriminālprocesa stadijā sazināties ar vēstniecību un pieprasīt privātas pārrunas ar vēstniecības pārstāvi.

Es dzīvoju citā valstī. Vai man ir jāpiedalās izmeklēšanā?

Tiesnesim ir tiesības aizliegt jums izceļot no Čehijas, kamēr neesat sniedzis liecību, ja tas ir būtiski lietai un tādējādi palīdz saglabāt pierādījumus. Jums var nākties liecināt arī pēc tam, kad esat izceļojuši no Čehijas, ja šāds pieprasījums ir nosūtīts attiecīgajām iestādēm jūsu mītnes valstī.

Vai mani drīkst nosūtīt atpakaļ uz mītnes valstī?

Šajā stadijā to darīt nedrīkst.

Vai mani paturēs apcietinājumā vai atbrīvos?

Ja lietā ir vajadzīga jūsu klātbūtnē, jūs nonākat tiesas priekšā vai tiek aizturēts. Ja jums neizvirza apsūdzību vai 48 stundu laikā no aizturēšanas brīža jūsu lieta nenonāk tiesneša rokās, policijai jūs ir jāatbrīvo.

Vai izmeklēšanas laikā drīkstu izceļot no valsts?

Jā.

Vai no manis pieprasīs pirkstu nospiedumus, DNS paraugus (piemēram, matus, siekalas u. c.) vai ķermeņa šķidrumu paraugus?

No jums var pieprasīt pirkstu nospiedumus vai DNS, asins vai bioloģiskā materiāla paraugus, izmērīt ķermeņa daļas, pārmeklēt jūs u. c., ja ir jāpārlicinās par jūsu identitāti, jāpārbauda, vai uz jūsu ķermeņa neatrodas nozieguma pēdas vai šādā veidā ir nepieciešams gūt pierādījumus.

Jūsu fizisku pretošanos pārbaudei drīkst pārvarēt ar prokurora piekrišanu. Par atteikšanos pakļauties jums var piespriest naudas sodu CZK 50 000 apmērā. Ja turpmākajā procesā vai noziedzīgu darbību profilakses, izmeklēšanas un atklāšanas nolūkos šādi iegūta informācija vairs nav nepieciešama, to iznīcina.

Vai pirms tiesas procesa drīkstu atzīt savu vainu visās apsūdzībās vai dažās no tām?

Ja jūsu atzīšanās ir ticama, to var izmantot kā pamatu, lai sāktu kriminālvajāšanu vai pasludinātu spriedumu saīsinātajā procesā.

Vai man sniegs informāciju par personām, kuras liecinājušas pret mani, un citiem pierādījumiem?

Šajā procesa stadijā jums šāda informācija netiek sniegta.

Vai tiek pieprasīta informācija par manu sodāmību?

Jā, policija pieprasa pārskatu par jūsu sodāmību.

Kriminālvajāšanas sākšana — izmeklēšana (2)

Kāds ir šīs stadijas mērķis?

Veicot izmeklēšanu, policija meklē un izpēta pierādījumus, kas ir būtiski lietai. Policija meklēs pierādījumus gan par labu apsūdzētajam, gan pret viņu.

Kāds ir izmeklēšanas termiņš?

Atkarībā no lietas smaguma pakāpes tiek noteikts divu, trīs vai sešu mēnešu termiņš. Prokurors drīkst pagarināt termiņu, ņemot vērā policijas iesniegtu rakstisku pamatojumu. Tomēr prokuroram vismaz reizi mēnesī jāizskata katra lieta un jāpārbauda šo iemeslu pamatojuma.

Policijai darbs jāpaveic iespējami īsā laikā. Kavēšanās gadījumā varat lūgt prokuroru atrisināt šo problēmu. Gadījumā, ja kavēšanās notikusi prokurora vainas dēļ, jūs varat pieprasīt atrisināt šo jautājumu augstākstāvošai amatpersonai.

Apsūdzētais drīkst arī pieprasīt kompensāciju par nefinansiālu kaitējumu, kas radies procesa kavēšanas rezultātā, kā arī zaudējumu atlīdzību. Nosakot sodu, tiesa ņem vērā visus kavējumus šajā posmā.

Kādu informāciju man sniegs par darba gaitu?

Jums paziņo lēmumu par kriminālvajāšanas sākšanu. Tajā iekļauj sīku izklāstu par nodarījumu, kurā jūs apsūdz, tā juridisko pamatojumu un cēloņus. Jums ir tiesības 3 dienu laikā apstrīdēt šo lēmumu, un prokurors pēc tam izskata jūsu iebildumus un pieņem lēmumu.

Jums vai jūsu aizstāvības advokātam tiek sniegta informācija par izmeklēšanas darbībās un jums ir tiesības tajās piedalīties ar aizstāvības advokāta starpniecību, lai nopratinātu lieciniekus un iesniegtu pierādījumus. Izmeklēšanas gaitā jums un jūsu aizstāvības advokātam var būt liegta pieeja lietas materiāliem, ja tam ir attaisnojoši iemesli.

Vai man tiek nodrošināti tulka pakalpojumi, ja neprotu valodu?

Izpētes laikā, ja neprotat čehu valodu, jums tiek nodrošināts tulks vai nu valodā, kuru protat, vai arī jūsu dzimtajā valodā.

Tāpat tulka pakalpojumus jums nodrošina izmeklēšanas procesā. Jūs varat piedalīties šajā stadijā ar policijas atļauju un pēc vēlēšanās uzdot jautājumus.

Pēc jūsu pieprasījuma tiek rakstveidā pārtulkots lēmums par kriminālvajāšanas sākšanu, lēmums par apcietināšanu vai lēmums par kriminālvajāšanas nosacītu pārtraukšanu.

Kad es drīkstu konsultēties ar advokātu?

To var darīt jebkurā laikā, turklāt jums ir tiesības uz konsultāciju konfidencialitāti. Pēc advokāta pieprasījuma tiek nodrošināti tulka pakalpojumi. Jums ir iespēja personīgi izraudzīties advokātu (sk. [1. faktu lapu](#)).

Vai man pieprasīs sniegt informāciju un vai man tā ir jāsniedz?

Jums ir tiesības gan izteikties par konkrēto lietu, gan arī klusēt.

Vai drīkstu izteikt iebildumus pret izmeklēšanā iesaistītu policijas amatpersonu, prokuroru vai tiesnesi?

Jūs drīkstat izteikt iebildumus pret policijas amatpersonu, prokuroru, protokolētāju, probācijas dienesta darbinieku, tiesas sekretāru, tiesas ekspertu, tulku un tiesnesi, ja uzskatāt, ka tie nespēj būt objektīvi, t. i., viņiem ir personīgo interešu konflikts jūsu lietā vai saistībā ar kādu no iesaistītajām personām vai pārstāvjiem, kā rezultātā viņi nespēj pieņemt objektīvus un taisnīgus lēmumus.

Runājot vispārīgi, personu uzskata par neobjektīvu arī tad, ja tā ir bijusi saistīta ar konkrēto procesu, tikai citā procesuālā uzdevumā. Piemēram, tiesnesis, kurš sagatavošanās procesā pieņēmis lēmumu par apcietinājumu, izdevis orderi par tālruņa sarunu noklausīšanos u. c., nedrīkst arī pasludināt spriedumu par apsūdzētā vainu un noteikt sodu.

Jūsu pretenziju par neobjektivitāti vispirms izskata tā persona, pret kuru jums ir iebildumi.

Ja jūs neapmierina šis personas lēmums, jūs drīkstat par to 3 dienu laikā iesniegt sūdzību, kuru izskata augstākstāvoša amatpersona. Kriminālprocesā nedrīkst piemērot tās personas procesuālos lēmumus, kuras objektivitāte ir apstrīdēta.

Kas notiek, ja mani izteikumi var kaitēt manai lietai?

Visi jūsu teiktā var kalpot gan par labu jums, gan pret jums. Šajā procesa stadijā jūsu sniegto liecību var izmantot kā pierādījumu.

Vai drīkstu sazināties ar ģimenes locekli vai draugu?

Policija pieņem lēmumu par to, vai izmeklēšanas, aizturēšanas un apcietinājuma laikā drīkstat sazināties ar ģimenes locekļiem vai draugiem. Ja atrodaties apcietinājumā, jums ir tiesības sūtīt vēstules (apcietināto personu vēstuļu saturu pārskata Čehijas Republikas Cietumu dienests, lai nepieļautu liecinieku ietekmēšanu, kā arī prokurors, kuram ir tiesības tās cenzēt).

Atrodies cietumā, jums ir tiesības reizi divās nedēļās satikties ar apmeklētājiem, taču, ja esat apcietināts, jo pastāv iespēja, ka jūs varētu ietekmēt lieciniekus, šādas tikšanās notiks kādas trešās personas klātbūtnē.

Vai drīkstu konsultēties ar ārstu, ja vajadzīgs?

Ja atrodaties apcietinājumā, jums ir pieejams cietuma ārsts, kura pienākums ir nodrošināt jums pienācīgu medicīnisko aprūpi. Ja esat pakļauts izpētei vai aizturēts, skatiet informāciju [#Podstránka_1šeit](#)

Vai drīkstu sazināties ar vēstniecību, ja esmu citas valsts pilsonis?

Jā, jebkurā procesa stadijā. Tikšanās ar vēstniecības pārstāvi notiek konfidenciali. Tiesa ar jūsu piekrišanu informē vēstniecību par to, ka jūs atrodaties apcietinājumā.

Es dzīvoju citā valstī. Vai man ir jāpiedalās izmeklēšanā?

Jums tas nav jādara, ja izpēte par jums jau ir notikusi un nevēlaties piedalīties izmeklēšanā. Ja ir aizdomas par jūsu bēgšanu, jūs patur apcietinājumā vai arī atbrīvo pret rakstisku apliecinājumu, ka pēc uzaicinājuma saņemšanas apņematies ierasties.

Vai mani drīkst nosūtīt atpakaļ uz mītnes valsti?

Jā, šāda rīcība ir pieļaujama saskaņā ar nosacījumiem par jūsu izdošanu vai nodošanu kriminālvajāšanai citai valstij vai arī soda izciešanai citā valstī, ja vien to pieļauj tiesību akti.

Vai izmeklēšanas laikā drīkstu izceļot no valsts?

Jā, tomēr jums ir jānorāda derīga pasta adrese vai kā citādi jānodrošina saziņa ar iestādēm, kuras atbild par kriminālprocesu. Pretējā gadījumā jūs var atbrīvot un paturēt apcietinājumā.

Vai no manis pieprasīs pirkstu nospiedumus, DNS paraugus (piemēram, matus, siekalas u.c.) vai ķermeņa šķidrums paraugus? Vai mani drīkst pārmeklēt?

Vajadzības gadījumā to drīkst darīt. Jums ir pienākums pakļauties šāda veida prasībai.

Vai drīkst pārmeklēt manu mājokli, uzņēmuma telpas, automobili vai citus tpašumus?

Mājokli drīkst pārmeklēt saskaņā ar tiesneša izdotu orderi. Citas telpas drīkst pārmeklēt ar prokurora vai policijas izdotu orderi.

Vai pirms tiesas procesa drīkstu atzīt savu vainu visās apsūdzībās vai dažās no tām?

Jā, policijas veiktās izpētes laikā.

Vai pirms tiesvedības sākšanas drīkst mainīt apsūdzību?

Nē, mainīt drīkst tikai apsūdzības juridisko formulējumu. Lai jūs apsūdzētu citos nodarījumos, jāizdod jauns lēmums par kriminālvajāšanas sākšanu.

Vai mani drīkst apsūdzēt nodarījumā, par kuru mani jau reiz apsūdzēja kādā citā dalībvalstī?

Jā, izņemot gadījumu, ja citā dalībvalstī jūsu kriminālvajāšana noslēdzās ar tiesas spriedumu, to pārtrauca, kriminālvajāšanu izbeidza ar vienošanos vai izlīgumu, vai arī lietu nodeva pārskatīšanai kā pārkāpumu, nevis noziedzīgu nodarījumu.

Vai man sniegs informāciju par personām, kuras liecinājušas pret mani?

Liecinieku identitāte un to sniegto liecību saturs ir pieejami lietas materiālos, turklāt jums vai jūsu aizstāvības advokātam ir iespēja uzzināt šādu informāciju, personīgi piedaloties liecinieku nopratināšanā. Jums neatklāj slepeno liecinieku identitāti.

Vai man sniegs informāciju par citiem pierādījumiem pret mani?

Jā, tiklīdz jums un jūsu aizstāvības advokātam ir tiesības izskatīt lietas materiālus.

Vai tiek pieprasīta informācija par manu sodāmību?

Jā.

Apcietinājums (3)

Vai mani paturēs apcietinājumā vai atbrīvos?

Apcietināt drīkst tikai personu, kura ir apsūdzēta noziedzīgā nodarījumā.

Ja 48 stundu laikā no apcietināšanas brīža vai 24 stundu laikā no aizturēšanas brīža tiesā ir iesniegta prasība par jūsu apcietināšanu, tiesa pieņem lēmumu par to, vai jūs jāpatur apcietinājumā vai ne.

Jūs var apcietināt uz šāda pamata:

ja rodas aizdomas par jūsu izvairīšanos no kriminālvajāšanas vai soda izciešanas (apcietināšana pret bēgšanu);

ja rodas aizdomas, ka kavēsiet izmeklēšanas norisi, piemēram, ietekmējot lieciniekus (apcietināšana nolūkā novērst slepeno vienošanos);

ja rodas aizdomas, ka pabeigsiet iesākto noziedzīgu nodarījumu vai izdarīsiet jaunu (apcietināšana profilaktiskos nolūkos).

Ja nav pamata jūs apcietināt vai šādi pamatojumi zaudējuši spēku, prokurors pieņem lēmumu par jūsu atbrīvošanu.

Tāpat jūs ir jāatbrīvo no apcietinājuma, kad beidzies likumā noteiktais termiņš. Apcietināšana nolūkā novērst slepeno vienošanos var ilgt 3 mēnešus. Kad jūs apcietina pret bēgšanu vai profilaktiskos nolūkos, noteiktais termiņš ir viens gads gadījumā, ja jums var piespriest ne vairāk kā 5 gadus ilgu sodu, ilgāka iespējamā soda gadījumā termiņš ir divi gadi, trīs gadi īpaši smagu noziegumu gadījumā un četri gadi tādu noziegumu gadījumā, par kuriem var piespriest ārkārtēju sodu.

Tomēr sagatavošanās procesā drīkst piemērot tikai vienu trešdaļu šā termiņa, bet atlikušās divas trešdaļas izmanto tiesas procesā.

Jūsu apcietinājuma pamatojumu regulāri izvērtē. Tomēr prokuroram ir jāpieņem jauns lēmums pēc trīs apcietinājumā pavadītiem mēnešiem, kā arī 30 dienas pēc apsūdzības uzrādīšanas, kā arī ik pēc trīs mēnešiem kopš brīža, kad stājies spēkā kārtējais lēmums.

Kādā veidā mani var atbrīvot no apcietinājuma?

Jums vienmēr ir tiesības pieprasīt atbrīvošanu pēc 14 dienām, kad stājies spēkā kārtējais lēmums par apcietinājumu. Tomēr, ja pieprasījumā varat uzrādīt citu pamatojumu atbrīvošanai, jūs to drīkstat iesniegt jebkurā laikā.

Jums ir tiesības pieprasīt, lai apcietināšanu pret bēgšanu vai profilaktiskos nolūkos aizstātu ar: rakstisku apļiecinājumu, ka izturēsieties likumpaklausīgi un ieradīsieties tiesā pēc uzaicinājuma; tiesas noteiktu finansiālu nodrošinājumu (drošības naudu); probācijas dienesta pārstāvja uzraudzību;

ieinteresētas pilsoņu biedrības vai citas uzticamas personas sniegtu garantiju.

Tiesību aktos noteikts, ka dažu noziedzīgu nodarījumu gadījumā apcietināšanu profilaktiskos nolūkos nedrīkst aizstāt ar finansiālu nodrošinājumu. Drošības naudu drīkst iemaksāt arī kāda cita persona.

Sagatavošanās procesa lēmums - apsūdzība (4)

Kāds ir šīs stadijas mērķis?

Ar šo stadiju noslēdzas krimināllietas izmeklēšana, un prokurors lemj par turpmāko procesu:

iesniegt lietu citai iestādei;

izbeigt kriminālvajāšanu;

nosacīti izbeigt kriminālvajāšanu;

piekrist mierizlīgumam;

izvirzīt tiesā apsūdzību pret jums.

Kādu informāciju man sniegs par darba gaitu?

Jūs informēs par prokurora lēmumu vai apsūdzību. Jums ir tiesības iesniegt šādas pretenzijas:

par lietas ierosināšanu pret jums;

par kriminālvajāšanas pārtraukšanu;

par kriminālvajāšanas nosacītu pārtraukšanu;

par mierizlīgumu.

Augstākstāvošs prokurors izskata jūsu pretenziju un pieņem lēmumu.

Vai man tiek nodrošināti tulka pakalpojumi, ja neprotu čehu valodu?

Sk. iedaļu [Kriminālvajāšanas sākšana — izmeklēšana \(2\)](#).

Kad es drīkstu konsultēties ar advokātu?

Sk. iedaļu [#Podstránka_2Kriminālvajāšanas sākšana — izmeklēšana \(2\)](#).

Vai mani paturēs apcietinājumā vai atbrīvos?

Ja ir pamats jūs turēt apcietinājumā un nav beidzies likumā noteiktais termiņš, apcietinājuma ilgums netiek mainīts, izvirzot apsūdzību.

Vai pirms tiesas procesa drīkst mainīt apsūdzību?

Šajā stadijā apsūdzības un prokurora lēmuma pamatā jābūt tikai tiem faktiem, kuri izmantoti apsūdzības izvirzīšanai. Tomēr prokurors pēc vajadzības drīkst mainīt juridisko formulējumu.

Vai mani var atzīt par vainīgu un noteikt sodu bez tiesas procesa?

Maznozīmīgākos gadījumos tiesnesis drīkst pieņemt lēmumu krimināllietā bez tiesas procesa, pasludinot jūsu vainu un piespiesto sodu.

Lēmums krimināllietā var būt šāds:

nosacīta brīvības atņemšana vai mājas arests uz 1 gadu;

sabiedriskie darbi;

noteiktas rīcības aizliegums uz 5 gadiem;

finansiāls sods;

uzturēšanās aizliegums uz 5 gadiem;

izraidīšana no valsts uz 5 gadiem;

tamlīdzīgs sods.

Ja jūs neapstrīdat lēmumu 8 dienu laikā no tā saņemšanas brīža, tas stājas spēkā un ir izpildāms. Ja jūs minētajā termiņā apstrīdat lēmumu vai to nevar piegādāt, tiks uzsākts tiesas process. Sk. [3. faktu lapu](#).

Vai man sniegs informāciju par pierādījumiem pret mani?

Apsūdzībā ir iekļauti pierādījumi, kurus prokurors izmantos tiesas procesā. Lietas materiālos var atrasties vēl citi pierādījumi vai arī tie var parādīties lietas izskatīšanas laikā.

Vai tiek pieprasīta informācija par manu sodāmību?

Minētais ziņojums jau ir pievienots lietai.

Saīsināts sagatavošanās process (5)

Kāds ir šīs stadijas mērķis?

Saīsināto procesu var izmantot, ja aizdomās turētais ir pieķerts noziedzīga nodarījuma izdarīšanas brīdī un viņam par to var piespriet ne vairāk kā 3 gadus ilgu brīvības atņemšanu, vai arī gadījumā, ja tiesas process paredzams tuvāko 2 nedēļu laikā.

Šāda procesa gadījumā policija nesāk kriminālvajāšanu, bet informē personu, ka to tur aizdomās par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu. Ja saīsinātais sagatavošanās process tiek pabeigts divu nedēļu laikā, prokuroram ir tiesības iesniegt tiesā prasību par vainīgā sodīšanu.

Kādu informāciju man sniegs par darba gaitu?

Jūs informē par noziedzīgu nodarījumu, par kura izdarīšanu jūs tur aizdomās, ne vēlāk kā līdz brīdim, kad tiek sāкта izpēte. Tāpat jums tiek izklāstītas jūsu tiesības.

Vai man tiek nodrošināti tulka pakalpojumi, ja neprotu valodu?

Jā, jums tiek nodrošināts tulks vai nu valodā, kuru protat, vai arī jūsu dzimtajā valodā. Rakstisks tulkojums tiks nodrošināts prasībai par soda piemērošanu.

Kad es drīkstu konsultēties ar advokātu?

Jebkurā laikā, ja jums ir advokāts. Ja pēc izpētes jūs patur apcietinājumā un jums nav sava advokāta, tiesa jums to ieceļ.

Vai man pieprasa sniegt informāciju, un vai man tā ir jāsniedz?

Sk. iedaļu [Kriminālvajāšanas sākšana — izmeklēšana \(2\)](#).

Kas notiek, ja mani izteikumi var kaitēt manai lietai?

Jūs varat pasliktināt savas izredzes, un tiesa jūs var pasludināt par vainīgu.

Vai drīkstu sazināties ar ģimenes locekli vai draugu? Vai drīkstu konsultēties ar ārstu, ja vajadzīgs?

Sk. iedaļu [Kriminālvajāšanas sākšana — izmeklēšana \(2\)](#).

Vai drīkstu sazināties ar vēstniecību, ja esmu citas valsts pilsonis?

Sk. iedaļu [Kriminālvajāšanas sākšana — izmeklēšana \(2\)](#).

Vai man ir jāpiedalās izmeklēšanā, ja esmu citas valsts iedzīvotājs?

Jums tas nav jādara, ja jūs atbrīvo. Tomēr ieteicams sazināties ar iestādēm, kuras atbild par kriminālprocesu, un norādīt tām derīgu pasta adresi, lai jūsu prombūtnē nerastos aizdomas par bēgšanu, par kuru varat saņemt sodu.

Vai mani drīkst nosūtīt atpakaļ uz mītnes valsti?

Jā, ja ar tiesas spriedumu jums kā sods paredzēta izraidīšana.

Vai mani paturēs apcietinājumā vai atbrīvos?

Jūs apcietina tikai tad, ja tam ir pamatojums. Sk. iedaļu [Pirmstiesas apcietinājums \(3\)](#).

Vai no manis pieprasīs pirkstu nospiedumus, DNS paraugus (piemēram, matus, siekalas u.c.) vai ķermeņa šķidrumu paraugus? Vai drīkst izmeklēt manu ķermeni? Vai drīkst pārmeklēt manu mājokli, uzņēmuma telpas, automobili vai citus īpašumus?

Sk. iedaļu [#Podstránka_2Kriminālvajāšanas sākšana — izmeklēšana \(2\)](#).

Vai pirms tiesas procesa drīkstu atzīt savu vainu visās apsūdzībās vai dažās no tām?

Jā, kad esat pakļauti sākotnējai izpētei, vai saīsinātajā procesā, kad tiesa uzklausa jūsu liecību.

Vai pirms tiesas procesa drīkst mainīt apsūdzību?

Apsūdzībai nedrīkst pievienot jaunus faktus, bet juridisko formulējumu drīkst mainīt.

Vai mani drīkst apsūdzēt pārkāpumā, kurā mani jau reiz apsūdzēja kādā citā dalībvalstī?

Sk. iedaļu [Kriminālvajāšanas sākšana — izmeklēšana \(2\)](#). [#Podstránka_2](#)

Vai man sniedz informāciju par personām, kuras liecinājušas pret mani? Vai man sniedz informāciju par citiem pierādījumiem pret mani?

Jā, šādu informāciju varat iegūt, kad jums ļauj piekļūt lietas materiāliem (parasti saīsinātā procesa laikā) vai arī izpētes procesā, ja jūs tajā piedalāties.

Vai tiek pieprasīta informācija par manu sodāmību?

Jā.

Saites

[Kriminālprocesa kodekss](#)

[Tieslietu ministrija](#)

[Juridiskā informācija visiem](#)

[Kriminālkodekss](#)

[Likums Nr. 273/2008 par Čehijas Republikas policiju](#)

[1963. gada 24. aprīļa Vīnes konvencija par diplomātiskajām attiecībām](#)

[Likums Nr. 101/2000 par sadarbību personas datu aizsardzībā](#)

Lapa atjaunināta: 16/09/2020

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešus kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

3. Manas tiesības tiesas procesā

Šajā faktu lapā izklāstītas jūsu tiesības tiesas procesā.

Pamattiesības

Kriminālprocesā jums ir šādas tiesības:

sagaidīt, lai iestādes, kuras atbild par kriminālprocesu, paveiktu darbu pēc iespējas ātrāk un pilnībā ievērotu jūsu tiesības un pamatbrīvības;

pieprasīt, lai iestādes, kuras atbild par kriminālprocesu, rīkotos tā, lai nevarētu pamatot apšaubīt faktus, kuriem ir būtiska nozīme pareiza sprieduma pieņemšanā. Tām vienlīdz rūpīgi jāizvērtē pierādījumi gan par labu jums, gan pret jums;

saņemt no iestādēm, kuras atbild par kriminālprocesu, informāciju par savām tiesībām un gūt iespēju šīs tiesības pilnībā izmantot;

izteikt viedokli par visām apsūdzībām, kas vērstas pret jums, un to pamatā esošajiem pierādījumiem;

atteikties sniegt liecību;

izskatīt lietas materiālus, saņemt izrakstus un veikt piezīmes, kā arī izgatavot kopijas par personīgajiem līdzekļiem;

piedalīties lietas apspriešanās tiesas procesā un apelācijas tiesas atklātajās sēdēs;

sniegt noslēguma paziņojumu tiesas procesā un apelācijas tiesas atklātajā sēdē, kā arī tiesības iesniegt galīgo petīciju;

savai aizstāvībai iepazīstināt ar apstākļiem un pierādījumiem;

iesniegt petīcijas (par pierādījumu un lēmumu pieņemšanas metožu pārbaudi) un pieteikumus;

izmantot tiesiskās aizsardzības līdzekļus (parastos — sūdzību; pārsūdzību, iebildumus un ārpuskārtas petīciju par tiesvedības atjaunošanu; sūdzību par tiesību pārkāpumiem; pārsūdzību);

izraudzīties aizstāvības advokātu (gadījumā, ja to neizraugāties, advokātu var izraudzīties kāds no ģimenes locekļiem vai cita iesaistītā persona) un saņemt viņa konsultācijas pat tajos darbības posmos, kurus vienpersoniski risina iestāde, kura atbild par kriminālprocesu;

runāt privāti ar savu aizstāvības advokātu, ja atrodaties pirmstiesas apcietinājumā vai izciešat piespriesto cietumsodu;

pieprasīt nopratināšanu sava aizstāvības advokāta klātbūtnē un viņa piedalīšanos pārējos sagatavošanas procesa posmos;

sazināties ar iestādēm, kuras atbild par kriminālprocesu, savā dzimtajā valodā vai jebkurā citā valodā, kuru protat, ja apliecināt, ka neprotat čehu valodu.

Tiesas process

Iepriekšējās apspriedes par apsūdzību

Ja ir izvirzīta apsūdzība, to izskata galvenais tiesnesis un nolemj, vai ir jāveic iepriekšējās apspriedes. Pretējā gadījumā var uzreiz sākt tiesas procesu.

Pabeidzot iepriekšējās apspriedes par apsūdzību, tiesa var pieņemt šādu lēmumu:

nodot lietu jautājuma par jurisdikciju izskatīšanai;

nodot lietu izskatīšanai citai iestādei (piemēram, ja nav noticis noziedzīgs nodarījums, bet gan pārkāpums);

izbeigt kriminālvajāšanu;

apturēt kriminālvajāšanu;

nodot lietu atpakaļ prokuroram papildu izmeklēšanai;

nosacīti apturēt kriminālvajāšanu vai apstiprināt mierizlīgumu.

Kur notiek tiesas process?

Pirmās instances tiesas process notiek apgabala vai reģionālajā tiesā atkarībā no tā, cik smags ir noziedzīgs nodarījums, turklāt jurisdikciju nosaka pēc vietas, kurā noticis noziedzīgs nodarījums, kur dzīvo apsūdzētais vai kurā tika atklāts noziedzīgs nodarījums.

Vai tiesas process ir atklāts?

Jā, tiesas process notiek atklāti. Tomēr dažos gadījumos sabiedrība tajā nedrīkst piedalīties.

Kas pieņem spriedumu lietā?

Lietu izskata vai nu tiesneši koleģiāli, vai viens tiesnesis.

Vai drīkstu izteikt iebildumus tiesnesim?

Jā, sk. [2. faktu lapu](#).

Vai tiesas procesa laikā drīkst mainīt apsūdzību?

Tiesas procesa mērķis ir pieņemt spriedumu vienīgi par apsūdzībā uzrādīto rīcību. Tomēr, ja kļūst zināms, ka jūs esat veikuši citus noziedzīgus nodarījumus, laikā, kad notiek iepriekšējās apsūdzības par apsūdzību, vai tiesas procesa noslēgumā var nolemt, ka šī lieta ir jānosūta atpakaļ prokuroram papildu izmeklēšanai.

Pārskatītajā apsūdzībā būs iekļautas jaunās apsūdzības. Tiesa var pieņemt lēmumu par to, vai rīcībai, par kuru ierosināts tiesas process, ir jāizvirza mērenāka vai stingrāka apsūdzība, nekā to ir noteicis prokurors.

Kas notiek, ja tiesas procesā es atzīstu savu vainu visās apsūdzībās vai dažās no tām?

Ja jūs atzīstat savu vainu, tiesa tik un tā pārbauda un izvērtē to cilvēku sniegtos pierādījumus, kuri liecina jums par labu.

Kādas tiesības man ir tiesas procesā?

Skatiet šīs faktu lapas sākumā iedaļu par [pamattiesībām](#). Noteiktās procesuālās situācijās pastāv virkne citu īpašu tiesību.

Vai man ir jāpiedalās tiesas procesā? Vai tas var notikt bez manas klātbūtnes?

Tiesas process var notikt bez jūsu klātbūtnes, izņemot gadījumu, ja:

atrodaties pirmstiesas apcietinājumā;

cietumā izciešat piespriesto sodu;

lieta attiecas uz noziegumu, par kuru jums var piespriest vairāk nekā 5 gadu ilgu cietumsodu. Tomēr pat šajos gadījumos jums nav jāpiedalās tiesas procesā, ja pieprasāt tiesai to veikt bez jūsu klātbūtnes.

Gadījumā, ja ir obligāti jānodrošina aizstāvība (sk. [1. faktu lapu](#)), tiesas process var notikt tikai tad, ja tajā piedalās aizstāvības advokāts.

Ja dzīvoju citā dalībvalstī, vai varu piedalīties ar videokonferences starpniecību?

Šādā veidā nav iespējams piedalīties tiesas procesā.

Vai man jāpiedalās visā tiesas procesā?

Jums jāpiedalās visā tiesas procesā, tomēr procedūrās, kas notiek ārpus tiesas procesa, jūsu klātbūtne nav obligāta, tomēr jums vai jūsu advokātam ir tiesības tajās piedalīties, ja jūs to vēlaties.

Vai man ir tiesības uz tulku, ja neprotu valodu?

Jā, skatiet šīs faktu lapas sākumā iedaļu par [pamattiesībām](#).

Vai man ir jāizraugās advokāts? Vai man tiks nodrošināts advokāts? Vai varu mainīt advokātus?

Kriminālprocesa kodeksā noteikts, kuros gadījumos obligāti jānodrošina aizstāvība. Sk. [1. faktu lapu](#).

Vai drīkstu izteikties tiesas procesā? Vai man tas ir obligāti jādara?

Tiesas procesā jums ir tiesības uz aizstāvību — jūs varat personīgi sevi aizstāvēt vai uzticēt to aizstāvības advokātam. Visā procesa gaitā tiesa ļauj jums vai jūsu aizstāvības advokātam izteikt viedokli par jebkuru īstenoto procesuālo darbību. Jums nav obligāti jāizmanto tiesības uz aizstāvību, un jūs drīkstat atteikties sniegt liecību.

Kādas ir sekas nepatiesai liecībai tiesas procesā?

Apsūdzētajam nav obligāti jāsniedz tiesā patiesa liecība. Tomēr, ja jūs tīšām izklāstāt nepatiesus faktus, lai panāktu kādas citas personas kriminālvajāšanu, jūs vēlāk var apsūdzēt apmelošanā.

Kādas ir manas tiesības attiecībā uz pierādījumiem pret mani?

Jums ir tiesības izteikt viedokli par pierādījumiem un iesniegt papildu pierādījumus vai arī tādus pierādījumus, kas pamato jūsu aizstāvību.

Sniedzot noslēguma paziņojumu, jums ir iespēja izteikt viedokli par pierādījumiem pēc tam, kad tie ir izskatīti tiesas procesā.

Kādus pierādījumus drīkstu sniegt savā labā un ar kādiem nosacījumiem?

Jūs drīkstat sniegt ne tikai liecību, bet arī ierosināt iegūt pierādījumus, kas mazina jūsu vainu vai apliecina, ka neesat vainīgs, tostarp, piemēram, liecinieku liecības, pierādījumu apstrīdēšanu, liecinieku identificēšanu, nozieguma ainas atveidošanu, ekspertu uzklauššanu, rakstveida pierādījumus, kratīšanu u.c.

Jums ir tiesības pieprasīt, lai tiesa izskata šādus pierādījumus. Tiesa, savukārt, pieņem lēmumu, to darīt vai ne. Tiklīdz galvenais tiesnesis paziņo, ka visi vajadzīgie pierādījumi tiesas procesā ir iegūti, vairs nevar iesniegt jaunus pierādījumus.

Vai drīkstu izmantot privātdetektīva pakalpojumus pierādījumu iegūšanai?

Jā, jūs varat izmantot privātdetektīva pakalpojumus, taču viņam jārikojas saskaņā ar tiesību aktiem, lai iegūtos pierādījumus varētu izmantot tiesas procesā. Privātdetektīvam nav atļauts ietekmēt lieciniekus.

Vai drīkstu lūgt lieciniekiem runāt manā labā?

Jūs varat ierosināt, lai tiesa uzklausa kādu noteiktu personu, ja uzskatāt, ka tās liecība var palīdzēt jūsu lietā. Tomēr jūs nedrīkstat ietekmēt lieciniekus.

Vai tiek ņemtas vērā ziņas par manu sodāmību?

Piespiežot sodu, var tikt ņemta vērā jūsu sodāmība gadījumā, ja tā vēl nav dzēsta.

Kāds ir tiesas procesa noslēgums?

Tiesas procesa noslēgums var būt šāds:

lietu var nodot atpakaļ prokuroram papildu izmeklēšanai;

ja nav noticis noziedzīgs nodarījums, bet gan cita veida pārkāpums, lietu var nodot izskatīšanai citām iestādēm. Kriminālvajāšanu var izbeigt;

kriminālvajāšanu var nosacīti izbeigt vai arī var apstiprināt mierizlīgumu;

tiesa var pieņemt spriedumu par apsūdzētā vainu vai attaisnot apsūdzēto.

Spriedumi — cietušā tiesības

Kādu sodu man var piespriest?

Ja izdarīts noziedzīgs nodarījums, saskaņā ar Kriminālkodeksu jums var piespriest šādu sodu:

brīvības atņemšanu, kas var būt bez nosacījumiem, nosacīta vai nosacīta ar uzraudzību, ja vien tiesību akti īpašos gadījumos neparedz ko citu. Jums var piespriest arī ārkārtas sodu — vai nu 20–30 gadu ilgu brīvības atņemšanu, vai arī mūža ieslodzījumu;

- mājas arestu;
- sabiedriskos darbus;
- mantas konfiskāciju;
- naudas sodu;
- kādas lietas vai cita īpašuma konfiskāciju;
- noteiktas rīcības aizliegumu;
- uzturēšanās aizliegumu;
- aizliegumu ierasties sporta, kultūras un citos sabiedriskos pasākumos;
- goda nosaukumu vai apbalvojumu zaudēšanu;
- militāras pakāpes zaudēšanu;
- izraidīšanu no valsts.

Kāda ir cietušā (personas, kurai nodarīts kaitējums) loma tiesas procesā?

Cietušajam jeb personai, kurai noziedzīga nodarījuma rezultātā ir nodarīts materiāls, morāls vai cita veida kaitējums, ir tiesības:

- uz pilnvarotā pārstāvību; gadījumā, ja cietušais apliecina, ka tam nav pietiekamu finanšu līdzekļu, viņš var saņemt bezmaksas juridisko palīdzību no advokāta;
- iesniegt peticijas par turpmāku pierādījumu iegūšanu;
- izskatīt lietas materiālus;
- piedalīties tiesas procesā un apelācijas tiesas atklātā sēdē;
- pirms tiesas procesa noslēguma izteikt viedokli par lietu;
- pieprasīt, lai tiesa no apsūdzētā piedzen kompensāciju, ja saskaņā ar tiesību aktiem cietušajam ir tiesības uz kompensāciju par nodarīto kaitējumu un apsūdzētais ir atzīts par vainīgu. Pieteikumu jāiesniedz ne vēlāk kā līdz brīdim, kad tiesas procesā sāk izskatīt pierādījumus;
- ja cietušajam draud briesmas gadījumā, ja apsūdzētais vai notiesātais tiek atbrīvots, cietušajam ir tiesības pieprasīt savlaicīgi saņemt informāciju par to, ka apsūdzētais ir atbrīvots vai izbēdzis, kā arī par citiem līdzīgiem apstākļiem.

Saites

[Tieslietu ministrija](#)

[Krimināllikums plašai sabiedrībai](#)

[Palīdzība noziegumos cietušajiem](#)

Lapa atjaunināta: 16/09/2020

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešus kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

4. Manas tiesības pēc tiesas sprieduma pieņemšanas

Vai drīkstu pārsūdzēt spriedumu?

Jā, jūs drīkstat pārsūdzēt spriedumu lietā, ja attiecībā uz jums ir izdarīts kļūdaini konstatējumi. Drīkst pārsūdzēt spriedumu par jūsu vainas atzīšanu, piespriešot sodu mēru un/vai piespriežot kompensāciju, kā arī var pārsūdzēt visus pirmās instances tiesas konstatējumus. Pārsūdzība jāiesniedz šādi: rakstiski;

tajā tiesā, kura pieņēma spriedumu;

8 dienu laikā kopš brīža, kad ir saņemts paziņojums par spriedumu (ja tas nosūtīts gan jums, gan jūsu aizstāvības advokātam, šo termiņu nosaka pēc vēlākā saņemšanas datuma).

Pārsūdzībā skaidri jānorāda, kurus sprieduma aspektus jūs pārsūdzat, kā arī jāprecizē kļūdas spriedumā un/vai agrākos procesos. Pārsūdzot var arī nenorādīt konkrētu pamatojumu, bet šajā gadījumā jums jāiesniedz pieprasījums pirmās instances tiesas galvenajam tiesnesim, lūdzot viņu pagarināt termiņu, kurā iesniegt pamatojumu.

Kādos gadījumos drīkst iesniegt pārsūdzību?

Jūs drīkstat iesniegt pārsūdzību par to, ka spriedumā attiecībā uz jums ir izdarīti kļūdaini konstatējumi vai ka spriedumā nav iekļauti konkrēti konstatējumi. Tāpat pārsūdzību var pamatot ar jauniem faktiem un pierādījumiem.

Kas notiek, ja iesniedzu pārsūdzību?

Spriedums nestājas spēkā un/vai tas nav jāizpilda līdz brīdim, kamēr tiesa, kas izskata pārsūdzību, nav pieņēmusi lēmumu. Ja atrodaties apcietinājumā, jūs neatbrīvos, pamatojoties tikai uz iesniegto apelācijas sūdzību.

Kā notiek pārsūdzības izskatīšana?

Pirmās instances tiesa izskata jūsu sūdzību un pārbauda, vai tajā ir iekļauta visa vajadzīgā informācija. Ja ziņas ir nepilnīgas, tiesa pieprasa jums un jūsu aizstāvības advokātam izlabot šīs kļūdas 5 dienu laikā (vai 8 dienu laikā, ja jums nav aizstāvības advokāta un galvenais tiesnesis jums nepastarpināti sniedz norādījumus).

Pārējās lietā iesaistītās personas saņem pārsūdzības un pamatojuma kopiju, un tiesa, kas izskata pārsūdzību, tiek iepazīstināta ar visiem lietas materiāliem.

Augstākā reģionālā tiesa izskata pārsūdzības pret apgabaltiesu pieņemtajiem spriedumiem, turpretī Augstākā tiesa izskata pārsūdzētos reģionālo tiesu spriedumus.

Sākot pārsūdzības procesu, tiesai tiek izklāstīta apstrīdētā sprieduma būtība un iesniegts lietas pārskats.

Pēc tam jūs iesniedzat sūdzību un to pamatojat. Ja tiesas procesā nav ne jūsu, ne jūsu aizstāvības advokāta, tad to veic galvenais tiesnesis.

Pēc tam vārds tiek dots prokuroram un visām personām, kuras var tieši ietekmēt spriedums pārsūdzības lietā.

Tiklīdz visas peticijas ir iesniegtas, tiesa izskata visus pierādījumus, kas nepieciešami, lai pieņemtu spriedumu par pārsūdzību, ja vien pierādījumu izskatīšanai nav jāvelta pārmērīgas pūles, kas divkārtšā apmērā pārsniedz pirmās instances tiesas darbu.

Tiesa, kas izskata pārsūdzību, drīkst:

noraidīt pārsūdzību (ja tā nav pamatota vai ir nokavēta, ja to iesniedz persona, kam nav tiesību to iesniegt, kā arī citu iemeslu dēļ), ko vienmēr izdara atklātā tiesas sēdē;

noraidīt pārsūdzību (ja tā pēc būtības neatbilst pārsūdzībai izvirzāmajām prasībām);

pārtraukt kriminālvajāšanu;
atcelt apstrīdēto spriedumu vai tā daļu un
pieņemt lēmumu par lietas nodošanu jautājuma izskatīšanai par tiesas jurisdikciju;
nodot lietas izskatīšanu citai iestādei;
izbeigt kriminālvajāšanu (ja pirmās instances tiesas pienākums bija to izbeigt);
pārtraukt kriminālvajāšanu (ja pirmās instances tiesas pienākums bija to pārtraukt).
Tāpat apstrīdēto spriedumu drīkst atcelt gadījumā, ja procesā konstatētas būtiskas kļūdas:
kļūdainš spriedums (neviennozīmīgi, nepilnīgi fakti lietā);
šaubas par lietas faktu precizitāti vai vajadzība vēlreiz gūt pierādījumus;
Kriminālkodeksa noteikumu pārkāpums;
piespriedē soda neatbilstība;
nepareizs lēmums par cietušā tiesībām.

Pēc sprieduma atcelšanas apelācijas tiesai ir šādas rīcības iespējas:
nosūtīt lietu atpakaļ pirmās instances tiesai;
atklātā tiesas sēdē pieņemt spriedumu lietā;
izbeigt kriminālvajāšanu.

Kas notiek, ja pārsūdzība nav apmierināta?

Tiesa, kas izskata pārsūdzību, nevar pieņemt spriedumu, kas pasliktina jūsu izredzes, izņemot gadījumu, ja pārsūdzību ir iesniedzis prokurors.

Kurš spriedums ir galīgais notiesāšanas lietā?

Ja tiesa, kas izskata pārsūdzību, nenosūta lietu atpakaļ pirmās instances tiesai, lieta tiek slēgta ar tās pieņemto spriedumu, kas ir galīgais spriedums no brīža, kad to pasludina. Pirmās instances tiesas spriedums, savukārt, ir galīgais tad, ja tas netiek pārsūdzēts noteiktajā laikā.

Tiklīdz spriedums stājas spēkā, jūs drīkstat iesniegt:

ārpuskārtas pārsūdzību;
priekšlikumu Tieslietu ministrijai iesniegt Augstākajai tiesai sūdzību par tiesību pārkāpumu;
pieteikumu atļaujai atjaunot procesu.

Vai varu saņemt kompensāciju, ja sākotnējais spriedums ir atcelts?

Saskaņā ar [Likumu par valsts amatpersonas vai iestādes nodarīto kaitējumu](#) jūs drīkstat iesniegt Tieslietu ministrijai prasību par kompensāciju.

Vai notiesāšana tiek uzrādīta sodāmības reģistrā, ja mana pārsūdzība ir apmierināta?

Sodāmības reģistrā uzrāda tikai tās notiesāšanas, par kurām ir pieņemts galīgais spriedums. Kad notiesājošs spriedums kļūst galīgs, to iekļauj informācijā par sodāmību. Ja ir apmierināta ārpuskārtas pārsūdzība, tad šo ierakstu dzēš.

Esmu citas dalībvalsts iedzīvotājs. Vai pēc tiesas procesa mani var nosūtīt atpakaļ uz šo valsti?

Jā, jūs var nodot citai valstij izciest sodu, ja ir atlikuši vismaz 4 mēneši.

Jūsu izdošana ir jāpieprasa attiecīgās valsts kompetentajai iestādei, izdošana notiek saskaņā ar konstitucionālajiem noteikumiem un pienākumiem, kā arī ar starptautiskajiem līgumiem par cilvēktiesībām un pamatbrīvībām.

Spriedumā, ar ko atzīst jūs par vainīgu, tiesa arī var pieprasīt jūsu izraidīšanu.

Vai drīkstu pārsūdzēt lēmumu, ar ko mani nosūta atpakaļ uz mītnes valsti?

Jūs drīkstat pārsūdzēt šādu lēmumu, kad ir saņemts paziņojums par soda izciešanu. Jūs drīkstat apstrīdēt piespriedēto izraidīšanu.

Vai mani var vēlreiz tiesāt par noziedzīgu nodarījumu, ja mani jau reiz par to tiesāja?

Nē, arī citā dalībvalstī ne, izņemot gadījumu, ja ir dota atļauja no jauna izskatīt lietu.

Vai informāciju par apsūdzību un/vai notiesāšanu iekļauj manā sodāmības reģistrā?

Jā, sodāmības reģistrā iekļauj informāciju par visiem notiesāšanas gadījumiem. Šo informāciju sniedz tiesas, un to glabā 100 gadus no personas dzimšanas brīža.

Ja notiesāšana ir atcelta, tad to neiekļauj informācijā par sodāmību. Jūs varat pēc pieprasījuma saņemt izrakstu no sodāmības reģistra. Tiesību aktos ir noteikti termiņi, kuros drīkst no sodāmības reģistra dzēst ziņas par notiesāšanu atkarībā no smaguma pakāpes. Termiņš var būt no viena līdz piecpadsmit gadiem pēc sprieduma izpildīšanas.

Ziņas par sodāmību reģistrē arī bez jūsu piekrišanas.

Vai drīkstu iebilst pret šādas informācijas glabāšanu?

Jūs drīkstat ierosināt Prāgas municipālajā tiesā administratīvo procesu.

Saites

[Krimināllikums plašai sabiedrībai](#)

[Tieslietu ministrija](#)

Lapa atjaunināta: 16/09/2020

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

5. Ceļu satiksmes noteikumu un citi pārkāpumi

[Likumā par pārkāpumiem](#) „pārkāpums” ir definēts kā rīcība, kas pārkāpj vai apdraud sabiedrības intereses un ko šajā likumā vai citos tiesību aktos nepārprotami dēvē par pārkāpumu.

Iepriekšminētos definējumus var atrast gan [Likumā par pārkāpumiem](#), gan arī [Administratīvā procesa kodeksā](#), un tos izmanto ierosinātajos pārkāpuma procesos.

Kā tiek sodīta ātruma pārsniegšana, transportlīdzekļa novietošana neatļautā vietā un tamlīdzīgi pārkāpumi?

Ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumi ir pašvaldības (pilsētas domes) pārziņā.

Piemēram, pašvaldība var piemērot šādus sodus par šādiem pārkāpumiem:

pārsniedzot atļauto braukšanas ātrumu, parasti tiek piemērots naudas sods no CZK 1000 līdz CZK 10 000, kas ir atkarīgs no pārkāpuma smaguma pakāpes.

Tāpat personai var atņemt vadīšanas tiesības uz laiku no 1 mēneša līdz 1 gadam;

par citiem ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumiem piemēro naudas sodu no CZK 1500 līdz CZK 10 000 atkarībā no smaguma pakāpes, kā arī var atņemt vadīšanas tiesības uz laiku līdz 1 gadam;

gadījumā, ja tiek pārkāpts [Likums par ceļu satiksmes noteikumiem](#), izraisot negadījumu ar cietušajiem vai letālām sekām, naudas sods ir no CZK 25 000 līdz CZK 50 000 un vadītāšanas tiesības tiek atņemtas uz laiku no 1 līdz 2 gadiem.

Kā tiek veikts pārkāpuma process?

Process, izmantojot soda kvītis (talonus)

Šis ir viegls pārkāpums, par kuru ir gūti skaidri pierādījumi un kura gadījumā nepietiek ar brīdinājuma izteikšanu. Ja vēlaties maksāt mazāku soda naudu, varat iesniegt attiecīgu prasību ceļu satiksmes uzraudzības iestādē (vai policijā), kas uz vietas izraksta soda kvīti (talonu).

Standarta pārkāpuma process

Pārkāpumus izskata, ievērojot oficiāla procesa kārtību. Procesu ierosina, pamatojoties uz ziņojumu par pārkāpumu, ko sagatavo valsts iestāde, policija, pašvaldība, juridiska persona vai iedzīvotājs.

Pirms procesa sākšanas pašvaldība drīkst nodot lietu izskatīšanai citā iestādē. Ja fakti liecina par to, ka ir noticis noziedzīgs nodarījums, lietu pārsūta prokuroram.

Šajā procesā jūs esat apsūdzētā persona. Cietušais arī būs viens no procesa dalībniekiem, ja ir nepieciešams izskatīt jautājumu par pārkāpuma rezultātā nodarīto zaudējumu atlīdzību. Visbeidzot, procesa dalībnieks ir tā priekšmeta vai mantas īpašnieks (piemēram, transportlīdzekļa īpašnieks), kurai uzlikts arests vai ko iespējams konfiscēt.

Jums ir izvirzīta apsūdzība par pārkāpumu no brīža, kad pret jums ir veikts pirmais procesuālais akts.

Jums ir tiesības:

izteikt viedokli par visām apsūdzībām, kas vērstas pret jums, un to pamatā esošajiem pierādījumiem;

atteikties sniegt liecību;

apstrīdēt faktus un iesniegt pierādījumus savai aizstāvībai;

iesniegt petīcijas;

izmantot tiesiskās aizsardzības līdzekļus.

Pašvaldība rīko mutisku uzklauššanu un sagatavo ziņojumu. Uzklauššanas laikā jums uzdod jautājumus un jūs varat izmantot savas tiesības (kā iepriekš noteikts). Minētais ziņojums tiek pievienots lietai. Pirms sprieduma pieņemšanas pašvaldība aicina jūs izvērtēt lietas dokumentus. Jums ir tiesības izteikt viedokli par šiem dokumentiem.

Pārkāpuma process izbeidzas:

ja procesu aptur, pamatojoties uz iemesliem, kas minēti [Likumā par pārkāpumiem](#) (piemēram, rīcību nevar uzskatīt par pārkāpumu, jūs neesat veikuši pārkāpumu, piemērotais sods būtu nenozīmīgs salīdzinājumā ar soda mēru, kādu varētu piespriest kriminālprocesā par citu nodarījumu u. c. iemesli);

ja ir pieņemts lēmums, ar kuru atzīst jūsu vainu pārkāpumā un nosaka piemērojamo sodu.

Vai pret citu dalībvalstu pilsoņiem var ierosināt lietu par pārkāpumiem?

Citu dalībvalstu pilsoņus var apsūdzēt tieši tāpat, kā Čehijas valstspiederīgos.

Vai es varu iesniegt pārsūdzību?

Jums ir pilnīgas tiesības uz pārsūdzību. Tomēr nav iespējams pārsūdzēt naudas sodu, kas piemērots, izmantojot soda kvītis (talonus).

Pārsūdzēto lēmumu nedrīkst izpildīt līdz brīdim, kamēr augstāka līmeņa iestāde nav pieņēmusi lēmumu pārsūdzības lietā.

Pārsūdzību iesniedz administratīvajai iestādei (parasti pašvaldībai) 15 dienu laikā no brīža, kad saņemts paziņojums par lēmumu.

Vai šos pārkāpumus iekļauj informācijā par manu sodāmību?

Nē.

Saites

[Ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumi](#)

Lapa atjaunināta: 16/09/2020

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešus kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.